

Herrar Svedrup och Astrup

Vardagstryck

minister och brukare det wämliga rådet, att upprättas att så rådgifning i fast hellre att så — förallt hafre. Under den 10 i denna månad skrifves från Jönköping, att arrendet för öfverfisketöslälet Granbäck i stadens närhet, som nyligen ånyo utarrenderats och på arrende öfvertagits af kasför von Porat i handelsbanken, fjunkit till 3,200 fr. från omkring 5,200 fr. eller med omkring 38 procent. Andra jordegendomar stå wäl i nära samma fjunkande proportion. Derhän hafwa wi kommit. Inom handelswerlden och näringarna står det icke heller bättre till. Beskymmer och förlägenhet stå wid flertalet dörrar. Under de många år, som wi arbetat i det offentliga skrifstället i led, hafwa wi aldrig hört det allmänna misnöjet så öfverhållande och öppet uttalat sig som nu.

I dagarna har Åstonsbladet framhållit den tryckta ställning, hwari rikets handels- och ångbåtsflotta skall befinna sig.

Alldenstund hwarje rikets handelsflotta alltid måste utgöra ett slags bestämmande gradmätare för affärsmarknaden inom hwarje rike, så ådagalägger Åstonsbladets uppgift otwifvelaktigt också det beklagliga tillstånd hwari vår inhemsta marknad sig för det närvarande befinner.

I stället för att se och bedöma berörde förhållande från en werkligt allmän synpunkt, inkränker Åstonsbladet sig till ett litet förslag uteslutande och endast afseende sleppsfartens förbättrande, genom att tillförflynda densamma förmånen att — mera uteslutande än hittills — transportera de ej mindre än till 61,700 tons stenkol, som årligen lära förbrukas inom riket. Godt och wäl. Man lärer wäl ej kunna hafwa något deremot. Emellertid förbiser Åstonsbladet att vår handelsflotta och våra ångbåtar wäl innan fort hafwa att förwänta en wida större marknad, nemligen den — efter att förorden i utlandet blifwit afflutad — förestående omsättningen af olika slag af från utlandet införfiskade tullfri spannmål, framförallt råg, förmedelst hwilken naturligtwis lyckliga omständighet, den statsministeriella tidningen Dagbladet wäl också i regeringens wisliga intresse och namn affyrer de swenska jordbrukande klaserna att hädanefter så ifrågawande utfäde. I det alltid fosterländiskt wadra och omtänksamma rådet att framförallt befä våra fält med hafre ligger alltid, det måste man medgifwa, ett slags icke så liten hänwisning till hafrebrödet förträfflighet och företräde, hwarför man alltid måste hålla huswudstadens ministeriella organ räkning.

Såsom höga wederbörande för det närvarande stöta om fosterlandets angelägenheter — och det nära nog från alla synpunkter — förefålla wi oss, med den kännedom wi ega om det jemt wärande misnöje, hwari tänkesätten befinna sig, att oppositionen också wid nästa riksdag ej heller skall i fråga om statsanslag, bjuda vår nuvarande regering på några hwetebullar, utan fast hellre på — hwad regeringen sjelf företrädeswis synes unna rikets modernisering — hafrebröd.

Misnöjet, säga wi, är i allmän tillwäxt inom riket.

Planen lutar utföre.

Regeringen anser sig likwäl, anlager man, till nästa riksdag kunna lita på det gamla landtmannapartiet.

Landtmannapartiet i sin helhet, såwäl det nya som det gamla, torde emellertid hafwa något wida viktigare att inför sina hemmarwande walmän rädga än en impopulär regering, nemligen sig sjelfwe.

Herrar Sverdrup och Astrup.

I Svenska Dagbladet för den 11 Augusti förekommer en uppsats om hr Astrup, med fäst afseende på hans nyligen skedda utnämning till chef för det norska underorganisation varande nya departementet, af egenskap att tilldraga sig en icke så liten uppmärksamhet. För att i vår mån bidraga till dess allmänna spridning, anse vi oss äfwen böra delgifwa våra läsare den norsk-norska interiör som sålunda belyses. Uppsatsen följer här, så lydande:

”För några dagar sedan gick genom tidningarna — företrädeswis de ”liberala” — en notis om ett ”konungarrike till salu”. Men man kunde på mycket närmare håll hemta illustration till slika köpafhandlingar, som äro mycket remarkabla än försäljningen af Sandwichsöarna eller ett litet negerrike.

Vi äsyfta härmed den handel med statsrådsplatser, som eger rum hos vårt broderfolk norr-männen. Det väckte visserligen i Norge hos personer med känsla för nationens heder mycket obehag då en bötesförvunnen bräwvins- och sillmånglare utnämndes till statsråd. Men han hade deltagit i partiets agitationer och man hwiskade endast sakta sig emellan, att det var icke så mycket denna verksamhet som icke mer de pekuniära försträckningarna till partiets anförare, en notoriskt bankrutt advokat, som hade förskaffat honom denna ära, om det kan vara någon heder att vara medlem i ”riksrättens” minister.

— men — skulle denna verksamhet, och en man, som i riket hade varit så excentrisk — hatade men — de deis i orden för — örmögenhet och anseende, skulle icke med förbigående af i norsk mening mycket mer förtjenta hedersmän, edsvikande riksriktslagare och dylika, kunnat erhålla en plats i ministären.

Förklaringen ligger helt enkelt deruti, att hr Astrup lär i ett för hr Sverdrup kritiskt ögonblick ha ställt en större summa till hans disposition. Ty trots de kolossala summor, stigande till sexton eller tjugo tusen kronor årligen, denne låtit tilldela sig för sin patriotiska verksamhet, trots de upprepade gånger utsända tiggartistor, som utskickats för att i form af nationalbelöning reparera den blifwande excellensens trassliga affärer, befinna de sig fortfarande i samma derangerade skick som förut. Skulle de hafva blifvit något bättre, hvilket likvisst är föga troligt, visar det endast att radikalerna icke försmå att hämta kungliga åtgärder. Den fläck man velat sätta på Gustaf IIIs regering i försäljningen af tjänster härflyter helt och hållet från frihetstiden. Gustaf III forsatte blott ett häfdvunnet bruk från den föregående regimen.

Om hr Astrup köpt sin plats bör det ej på något sätt kunna göra honom sämre än kamraterna. Han har bragt sina kolleger i norka statsrådet något som icke fans der till öfverflöd, men som han ådagalagt i Sverige och som antagligen kommer att aftyna i den atmosfer der han nu vistas, vi mena affärsredbarhet.

Hvad vi här omnämnt är bekant i hela Norge, och det är på mer än ett ställe, man der börjar fundera på, om icke man nu snart samlat så mycket på sänkning af gamla fartyg, smugleri och utsugning af fiskare o. a. d., att man kunde köpa sig plats i en minister, som redan visat så starka tecken till rask omsättning af medlemmar.

I detta hänseende anse vi oss, fortsätter uppsatsförfattaren, böra omnämna ett rykte som vi hörde i Norge. Hr Richter skall ha qvarstannat endast mot vilkor att som reträtt erhålla en af de mera inbringande beskickningarna. Ett nytt bevis för att allting skall offras för hr Sverdrups nycker. Bara icke Sverige sjelft blifver det offer som sist måste bringas åt den norska oförskämtheten.

Uppsatsen är meddelad Svenska Dagbladet af en person, som nyligen uppehållit sig i Norge, och af sådan anledning tecknar sig: **Turist genom Norge.** Uppsatsförfattaren har följaktligen erhållit uppgifterna på platsen.

Huruledes det emellertid nu i verkligheten kan förhålla sig med de i ofvanstående uppsats lemnade meddelanden, kunna vi naturligtwis icke säga, utan meddela dem reservationswis här. Emellertid hafva äfwen vi från Norge erhållit uppgifter, som öfverensstämma med hwad här förekommer.

Icke mindre än fyra tiggartistor eller så omkring skola — efter dessa oss tillhandakomma uppgifter — under årens lopp hafva cirkulerat inom stortinget o. s. v. för insamlandet af kontanta bidrag i och för ordnandet af hr Sverdrups affärer. Genom den första af dem skulle en ganska betydlig summa, som man säger, uppgående i rundt tal till omkring 60,000 kr., ha blifwit insamlade, samt på de två dernäst mindre belopp, hvaremot den fjerde helt och hållet misslyckades. Hr Astrup skall då ha trädt emellan — som man vill veta — med ej mindre än omkring 100,000. kr. Och om det så nu förhåller sig, så — ”något för något” heter det. En statsrådsplats skulle således vara den gengäfwa, hvarmed hr Sverdrup nu liqviderat sin skuld till Astrup.

Ett offervilligt sinne lag måste man väl för öfrigt — till hr Astrups ära — alltid tillägga honom. Sin politiske associé, konfrater, adjutant eller tjänare i Stockholm berättas, att han under årens lopp salarierat med omkring 50,000 kronor. Vidare säger man, att han till en tid äfwen deltog i uppehållandet af tidningen ”Tidens” affärer.

Skulle någon af dessa uppgifter befinnas oriktig, skola vi med nöje återgifwa, hwad som i ty fall kan rätta ett begänget miss-tag eller fullständigare belysa förhållandet.

För tillfället stanna vi härvid.

Tysklands spioneri.

Enligt ”Rigaische Zeitung” har preussiske reservofficern Kruskau blifwit arresterad i Kronstadt som misstänkt för spioneri och derefter transporterad ut ur landet till preussiska gränsen.

Denna notis erinrar något hvar om huruledes befälet å ett tyskt örlogsfartyg helt nyligen höll på med att pejla och mäta upp inloppet till Karlskrona.

Samma tankegång, samma handlingssätt. Vi akta den godmodighet hvarmed svenska befälet i Karlskrona tillrättavisade den tyska idrotten.

Huru Ryssland behandlar dylikt, erfara vi nu.

Intressant vore att äfwen erfara huruledes Tyskland skulle behandla motsvarande pejlings- och spioneriförsök å sina kuster och land-märena.

för ett par nummer.

märksambeten på de stilliga tidningar börjat föra. En sigtigt skrifven upp Temp's gaf anledning till brastandet. Sela den mest betydelsfulla tyska pressen står — man kan väl säga — reban i eld och lågor. Att Tyskland infer att det för eller senare alltid hotas af ett revanchekrig, är tydligt och klart. Att furst Bismarck icke underlåter att inom Tyskland underhålla detta föreställningsfält, är lika gifvet och klart. Han behöfver föreställningsfältet af ett föreslående krig, dels för att förmå tyska folket att fortsärande stå väpnadt till tandraden, dels och för att wid första lämpliga ögonblick, allrahetst medan kejsar Wilhelm och Moltke ännu lefwa, ånyo gå händelserna i förväg och ytterligare förödmjuka det franska folket.

I dagarne har en hotande artikel förekommit i "Nordd. Allg. Ztg" om Frankrikes revanchelystnad. Artikeln har väckt ovanligt uppehåll i hela Europa, och har hastigt och lustigt fått ett efterspel, i det rektorat för Berlins universitet wid en fest i måndags i förra veckan föreslog kejsarens skål med följande ord: "År 1813, då konungen kallade Berlin till wapen, voro studenterna de förste att infinna sig på platsen. Traditionen om denna entusiasm har aldrig utdött wid vårt universitet. Detta visade sig 1870. Längre lefwe freden! Skulle våra grannars arrogans emellertid från djerswa öd öfvergå till djerswa handlingar, skola de få erfara, att den gamla andan icke är utdöd!" I den franska pressen uttalas allmän förvåning öfver, att det tyska officiella organet funnit anledning att uttala sig så skarpt mot Frankrike på grund af en i och för sig ofastadlig artikel, och det så mycket mera, som förhållandet mellan Tyskland och Frankrike för ögonblicket synes vara utmärkt godt. "Journal des Débats", "Temps", "Figaro" och "Justice" anse att det icke bör så lätt oemotfägdigt att den allmänna opinionen i Frankrike vill hafwa krig med grannstaten, ty detta är helt enkelt osanning, och det frågas hwad som väl kan vara orsaken till att den omtalade skarpa artikeln framkommit i närvarande ögonblick.

Den berlinska "Nationalzeitung" anmärker, att i samma mån som förhållandet mellan Tyskland och England blifwit bättre, hafwa Frankrike och Ryssland närmast sig hvarandra. I förbindelse härmed äro de förestående förändringarne i den tyska diplomatiska corpsen i utlandet af allra största betydelse, ehuru de knappast kunna blifwa genomförda förrän om ett par månader. Det är därför sändebudet i Paris, furst Hohenlohe, bekant såsom ett förträffligt administratör, har blifwit utnämnd till stäthållare i Elsfass-Lothringen. Valet af hans efterträdare i Paris beror uteslutande af Tysklands framtida förhållande till Frankrike och Ryssland, men tiden är ännu icke kommen till att undersöka dessa möjligheter. I alla händelser är det wißt, att furst Bismarck önskar bringa en tysk-österrikisk tullförening till stånd, icke blott för att hindra kommersiella calamiteter, utan hufvudsakligen med önskan att göra Central-Europa till ett kraftigt bälwert för freden, hvilket skall och måste krossa alla krigiska försök, från hvilken sida de än må komma. Därför önskar riksföresättern också, att alla de mindre angränsande staterna skola inträda i tullföreningen. Den tyska pressen är för öfrigt full af kommentarier öfver artikeln i "Nordd. Allg. Ztg". "Kölnische Zeitung" slutar sina anmärkningar med följande ord: "Tyskland har ofta och lojalt wisat stort tillmötesgående mot Frankrikes önsklningar, men det skall icke för fredens skull lugnt fördraga alla Frankrikes gäckerier och utmaningar. Det instyckelserika och klartänkande Frankrike bör få ögonen öppnade för detta faktum; det bör få lära, att ett godt förstånd blott kan bevaras, när begge parterne äro besjälade af samma önskan om fredens bibehållande. Tyskland har länge funnit sig i alla utbrott af den franska ömtaligheten såsom ett oundvikligt naturligt fenomen, i hopp att sundt förnuft slutligen skulle få öfverhand i Frankrike. Men det har wisat sig att galenskapen är inkurabel. Tyskland besinner sig lyckligtvis i den ställning, att det kan wända sig åt en annan sida". Denna andra sida — anmärker "Standard" — är utan twifwel England, och vi måste därför med största uppmärksamhet följa händelsernas vidare utveckling. Det bör tilläggas, att börsen i Berlin alldeles icke låt inverka på sig af artikeln i "Nordd. Allg. Ztg", hvilket tyder på att man ej tillagt den alltför stor betydelse.

Från Wien skrifwes deremot: "Artikeln i "Nordd. Allg. Ztg" mot "Temps" är föremål för alla samtal och har framkallat ett afgjort ogynnsamt intryck på börsen. Alla fråga, hwad meningen kan vara med denna artikel. Är revanche-idén verkligen så stark

att icke något närmare ännu icke egt mellan Paris och Berlin; andra wienpolitici mena, att artikeln blott är en af de wälmänta tillrättawisningar som furst Bismarck tid efter annan meddelar sina wänner. Den wiensta "Allg. Ztg" tror, att man här har ett symptom af den förändrade situation, som Gladstones fall framkallat i Europa. "Om England — skrifwer nämnda tidning — nu verkligen hyser de wänstapliga känslor mot Tyskland, som man kan wänta af lord Salisburys kabinett, och om detta kabinett nu begär att Tyskland skall främja Englands intressen i Egypten i stället för Frankrikes, kan ingen förtänka furst Bismarck att han gerna inlåter sig härpå, ty hans wänstap för Frankrike har icke burit den minsta frukt. Vi tro, att artikeln är beräknad på att wisa att Tysklands wänstapliga stämning icke mött motsvarighet i Frankrike, och att riksföresättern därför har varit berättigad till att göra en frontförändring och wända sig till England. "Neue freie Presse" skrifwer bland annat: "Efter en lång och lugn period har "Nordd. Allg. Ztg" åter sändt en kall duschstråle mot Frankrike, ett faktum, som är högt märkligt, när man tänker på det förestående mötet i Gastein såväl som på motivet för denna artikel. Det tjänar till ingenting att neka, att "Temps" anmärkningar icke erfordrade ett så wäldsam svar, ehuru den franska tidningen hade walt en högst olämplig tidpunkt för sina studier. "Nordd. Allg. Ztg" går för långt, när den lägger så stor wikt på denna sak. Den fredliga karakteren af Gasteinmötet skall blifwa ännu tydligare efter denna kalla dusch. "Nordd. Allg. Zeitung" har måhända blott welat flöddja Jules Ferry mot Clémenceau; det är dock twifvelaktigt, om det varit rätta vägen för att nå detta mål. "Deutsche Ztg" tror också, att artikeln gälde de franske radikalas adress, medan "Wiener Tageblatt" delar den uppfattningen att meningen varit att stämma det tyska folket gynnsamt för den påtänkta förökningen af det tyska kavalleriet.

Sedan förestående war uppfatt för tidningens räkning, har ytterligare post ingått. Från Tyskland skrifwes:

"Medan man först temligen allmänt antog att kansen denna gången, liksom flera gånger förr, med sina utfall endast afsett att stämma den allmänna meningen i Tyskland gynnsammare för en höjning af armébudgeten, höras nu allt flera stämmor uttala sig för den åsikten, att Bismarck med sin hotande artikel endast welat inleda en ny omkastning i sin utrikespolitik".

I denna riktning har äfwen en högt stående fransk diplomat för några dagar sedan uttalat sig till Paris-tidningen Matins hufvudredaktör. Enligt hans åsigt hade den tyske riksföresättern endast öft efter en förwändning att kunna göra slut på det hittills warande wänstapliga förhållandet till Frankrike och åter närma sig England".

Den ryska tidningen Nowoje Wremja yttrar i anledning af Nordd. Allg. Zigs artikel:

"Det är länge sedan sådana besvällningar mot den tredje franska republikens utrikespolitik framhållits i tyska pressen. Om Nordd. Allg. Ztg emellertid nu funnit det ändamålsenligt att tala i en sådan ton, kan detta endast förklaras deraf, att man i Berlin på sista tiden kommit till den öwertigelsen, att ministeren Brisson-Reycinet icke har för afsett att gentemot Tyskland följa den politik, som under Jules Ferry gjorde att närmande mellan Tyskland och Frankrike möjligt. Men det är icke lätt att gissa sig till, hwad som föranlett furst Bismarck att så omedelbart före walen i Frankrike rätta detta angrepp mot dess regering".

Enligt ett telegram från Paris påstår France, att Bismarck har utkastat sin kallwattenstråle på grund deraf, att spioner skola ha upptäckt, att Frankrike hyser hemliga planer.

Så långt den utländska posten.

Ehuruwäl Frankrike 1870 förklarade Tyskland krig, war det dock alltid Tyskland som påtagligen önskade det, och retade Frankrike dertill. Och ehuruwäl Tyskland med furst Bismarck i spetsen nu, som då, städs talar om sina önsklningar att upprätthålla freden, är förhållandet väl också nu alldeles detsamma, som berörde år. Öwertygad kan man wara derom, att furst Bismarck önskar ett nytt krig, samt fortsärande rustar och bereder sig därför, ehuruwäl han jemwäl nu helst skulle se att Frankrike förklarar det.

Svenska marknadens allmänt trykta affärskällning.

Om den swenska statsbudgetens finansiella ställning efter senaste riksdags officiella redowisning äfwen besinner sig i ett owanligt godt tillstånd, så kan man, i hvilken riktning man än wänder sig, wisserligen icke säga detsamma om den swenska industriella-, jordbrukande- och handelsmarknaden. Swart man wänder öga och öra, förnimmer man bekymmer och hör man klagomål. Wåra träwaruaffärer lifasom äfwen affättningen af våra malmer skrida tillbaka. Wårt jordbruk bedrifwes snart sagdt med förlust